

สาระที่ 3

เศรษฐศาสตร์ (ECONOMICS)

มาตรฐานการเรียนรู้สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์

- ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ
- ส 3.2 เข้าใจระบบและสถาบันทางเศรษฐกิจต่างๆ ความสัมพันธ์ของระบบเศรษฐกิจและความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

เรียนรู้อะไรในสาระนี้

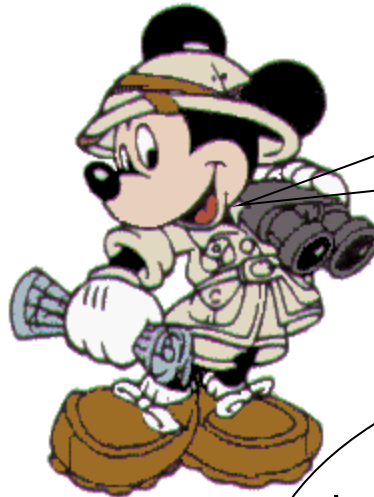
- การผลิต การแจกจ่าย และการบริโภคสินค้าและบริการ การบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้มีประสิทธิภาพ การดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ และการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน

สาระสำคัญในสาระเศรษฐศาสตร์

- ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์ เช่น ความหมาย / สาขา / ปัญหาพื้นฐาน / หน่วยเศรษฐกิจ
- การบริหารจัดการทรัพยากร(กิจกรรมทางเศรษฐกิจ) เช่น การผลิต การกระจาย การแลกเปลี่ยน การบริโภค
- ระบบเศรษฐกิจและแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- ความรู้เกี่ยวกับการเงิน การธนาคาร และการคลัง
- เศรษฐกิจระหว่างประเทศ เช่น การค้า / การเงิน / การร่วมมือระหว่างประเทศ

การศึกษาเศรษฐศาสตร์

ทรัพยากรมีจำกัด

ความต้องการมีไม่จำกัด

ต้องจัดสรรให้เกิดประโยชน์สูงสุด
หรือ อรรถประโยชน์

การจัดสรรหรือการตัดสินใจเลือก

- กระบวนการจัดสรรหรือการตัดสินใจเลือกในทางเศรษฐศาสตร์ ย่อมทำให้เกิด ต้นทุนค่าเสียโอกาส (Opportunity Cost) หมายถึง ต้นทุนที่เกิดจากการเสียโอกาสทำสิ่งหนึ่ง เมื่อเลือกทำอีกสิ่งหนึ่ง หรือ “ได้อย่าง เสียอย่าง” หรือ “โลกนี้ไม่มีอะไรฟรี”

สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์

- เศรษฐศาสตร์มหภาค (Macro-economics) การศึกษาเศรษฐกิจภาพรวม เช่น ภาวะเงินเฟ้อของประเทศ , การว่างงานในประเทศ , การลงทุนในประเทศ
- เศรษฐศาสตร์จุลภาค (Micro-economics) การศึกษาเศรษฐกิจหน่วยย่อยหรือพฤติกรรมบุคคล เช่น การบริโภคอาหารบางชนิด , ราคาสินค้าหรือบริการชนิดใดชนิดหนึ่ง

ปัญหาพื้นฐานทางเศรษฐศาสตร์

- ปัญหาจะผลิตอะไร (What to produce ?)
- ปัญหาจะผลิตอย่างไร (How to produce ?)
- ปัญหาจะผลิตเพื่อใคร (For whom to produce ?)

การผลิต (PRODUCTION)

- ปัจจัยการผลิต (Factor of Production)
 1. ที่ดิน (Lands)
 2. ทุน (Capitals)
 3. แรงงาน (Labour)
 4. ผู้ประกอบการ (Entrepreneurship)

การผลิต (PRODUCTION)

- ผลตอบแทนปัจจัยการผลิต

ที่ดิน

ค่าเช่า (Rent)

ทุน

ดอกเบี้ย (Interest)

แรงงาน

ค่าจ้าง (Wage)

ผู้ประกอบการ

กำไร (Profit)

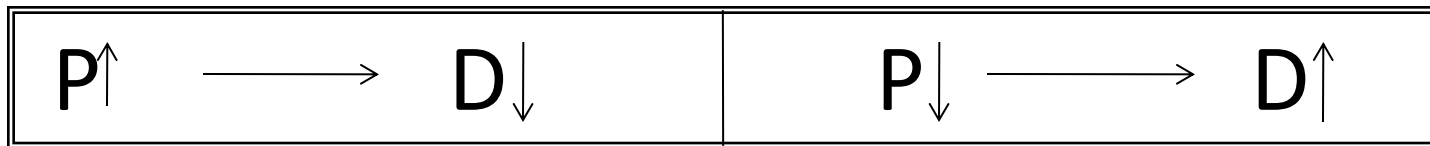
การกำหนดปริมาณและราคาในการผลิต

- การกำหนดปริมาณและราคาในการผลิต คือ
กลไกราคา หรือ กลไกตลาด
- กลไกราคา/กลไกตลาด เป็นมือที่มองไม่เห็น
(Invisible Hands) หรือ มือที่สามในทางเศรษฐศาสตร์

กลไกราคา/กลไกตลาด

- อุปสงค์ (Demand) : ปริมาณความต้องการซื้อสินค้าหรือบริการ
ในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง ระดับราคาหนึ่ง ณ ตลาดหนึ่ง
เรียกสั้นๆ ว่า “ปริมาณซื้อ”

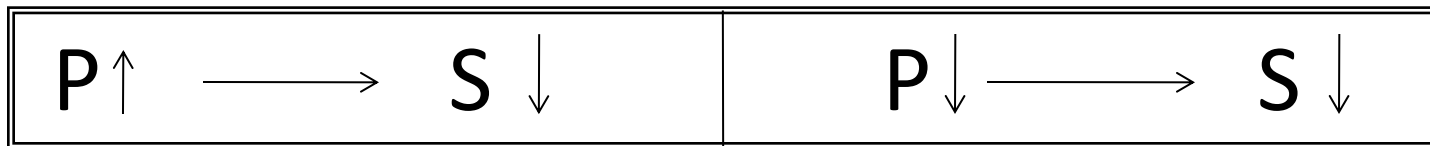
กฎอุปสงค์ “ปริมาณซื้อ *แปรผกผัน* กับราคาสินค้าหรือบริการนั้น”

กลไกราคา/กลไกตลาด

- อุปทาน (Supply) : ปริมาณความต้องการขายสินค้าหรือบริการ
ในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง ระดับราคาหนึ่ง ณ ตลาดหนึ่ง
เรียกสั้นๆ ว่า “ปริมาณขาย”

กฎอุปทาน “ปริมาณขาย *แปรตรง* กับราคาสินค้าหรือบริการนั้น”

ปัจจัยกำหนดอุปสงค์และอุปทาน

อุปสงค์ (Demand)

- ราคาสินค้าและบริการ (อุปสงค์ต่อราคา)
- ราคาสินค้าและบริการอื่นที่เกี่ยวข้อง (อุปสงค์ไขว้)
- รายได้
- รสนิยม/สมัณิยม
- ฤดูกาล
- การคาดคะเนเกี่ยวกับสินค้าและบริการในอนาคต

อุปทาน (Supply)

- ราคาของสินค้าหรือบริการชนิดนั้น (อุปทานต่อราคา)
- ต้นทุนปัจจัยการผลิต
- ราคาของสินค้าหรือบริการที่หน่วยธุรกิจอื่นผลิตได้
- จำนวนผู้ผลิตหรือผู้ขาย
- เทคโนโลยีการผลิต
- ยุทธศาสตร์การขาย
- การคาดคะเนเกี่ยวกับราคาสินค้าหรือบริการในอนาคต

การพิจารณาคูณภาพของตลาด

ราคา / กก. / บาท	อุปสงค์ / กก.	อุปทาน / กก.
30	10	50
25	20	40
20	30	30
15	40	20
10	50	10

อุปสงค์ส่วนเกิน

- อุปสงค์ส่วนเกิน (**Excess Demand : ED**) เกิดขึ้นเมื่ออุปสงค์มีมากกว่าอุปทาน

($D > S$) กรณีเช่นนี้จะทำให้เกิด

“ภาวะสินค้าขาดตลาด”

$$ED = D > S$$

อุปทานส่วนเกิน

- อุปทานส่วนเกิน (Excess Supply : ES) เกิดขึ้นเมื่ออุปทานมีมากกว่าอุปสงค์

($S > D$) กรณีเช่นนี้จะทำให้เกิด

“ภาวะสินค้าล้นตลาด”

$$ES = S > D$$

การควบคุมราคาของรัฐบาล

- การกำหนดราคาขั้นสูง (Ceiling Price) คือ การที่รัฐกำหนดราคาสินค้าชนิดใดชนิดหนึ่ง ไม่ให้สูงเกินไป (ซึ่งเป็นราคาต่ำกว่าราคาดุลยภาพ) ส่วนใหญ่เป็นสินค้าจำเป็น รัฐอาจใช้วิธีปันส่วน มีข้อเสียมักทำให้เกิดตลาดมืด
- การกำหนดราคาขั้นต่ำ (Floor Price) คือ การที่รัฐกำหนดราคาสินค้าชนิดใดชนิดหนึ่งไว้ ไม่ให้ต่ำเกินไป (ซึ่งเป็นราคาสูงกว่าราคาดุลยภาพ) มักเป็นสินค้าเกษตรกรรมที่ราคาตกต่ำ

ข้อเสีย :- ใช้งบสูง อาจใช้วิธีการอื่น เช่น ลดการผลิต ให้เงินอุดหนุน
แก่เกษตรกร

ระบบเศรษฐกิจ (Economic System)

ทุนนิยม / เสรีนิยม Capitalism	คอมมิวนิสต์ Communism	สังคมนิยม Socialism	แบบผสม Mixed Economic
เอกชน มีสิทธิเสรีภาพใน การบริหารจัดการ ทรัพยากร	รัฐ เป็นผู้บริหารจัดการ ทรัพยากร	รัฐและเอกชน ร่วมกันบริหาร จัดการทรัพยากร	ผสมผสานทุกระบบ เข้าด้วยกัน ส่วนใหญ่ก่อนไป ทางทุนนิยม

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการเงิน

ความหมายของเงิน

เงินในทางเศรษฐศาสตร์/ค่าของเงิน

หน้าที่ของเงิน

ปริมาณเงิน(ภาวะเงินเฟ้อ/ภาวะเงินฝืดและการแก้ไข)

ปริมาณเงิน (Money Supply)

- ปริมาณเงิน : เงินทุกประเภทที่
หมุนเวียนอยู่ในระบบ
เศรษฐกิจหนึ่งๆ
 1. เหรียญกษาปณ์
 2. ธนบัตร
 3. เงินฝากธนาคารทุกประเภท

- ปริมาณเงินมากเกินไปเกิด
ภาวะเงินเฟ้อ(Inflation)
- ปริมาณเงินน้อยเกินไปเกิด
ภาวะเงินฝืด (Deflation)

สถานการณ์เงินเฟ้อ (Inflation)

- เป็นสภาพที่ราคาสินค้าและบริการมีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อยๆ
ค่าของเงินลดลง (อำนาจในการแลกเปลี่ยนสินค้า/บริการลดลง)
สาเหตุสำคัญมาจาก
 - แรงผลักดันด้านอุปทาน (Cost – push Inflation)
 - แรงดึงทางด้านอุปสงค์ (Demand – pull Inflation)

แรงผลักดันด้านอุปทาน

(Cost –push Inflation)

- ต้นทุนในการผลิตสินค้าและบริการสูงขึ้น
 - การเพิ่มขึ้นของค่าแรง
 - การเพิ่มกำไรของผู้ประกอบการ
 - ต้นทุนปัจจัยการผลิตเพิ่มสูงขึ้น
 - วิกฤติการณ์ทางธรรมชาติ

แรงดึงด้านอุปสงค์

(Demand –pull Inflation)

- ปริมาณเงินในระบบมีมากเกินไป
- การดำเนินนโยบายการคลังของรัฐ
- อุปสงค์จากต่างประเทศเพิ่มขึ้น
- การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้บริโภค

การแก้ไขปัญหาลักษณะเงินเฟ้อ

- มาตรการทางการเงิน

ผู้รับผิดชอบ

คือ

ธนาคารแห่งประเทศไทย

- มาตรการทางการคลัง

ผู้รับผิดชอบ

คือ

รัฐบาล โดย

กระทรวงการคลัง

การแก้ไขภาวะเงินเฟ้อ

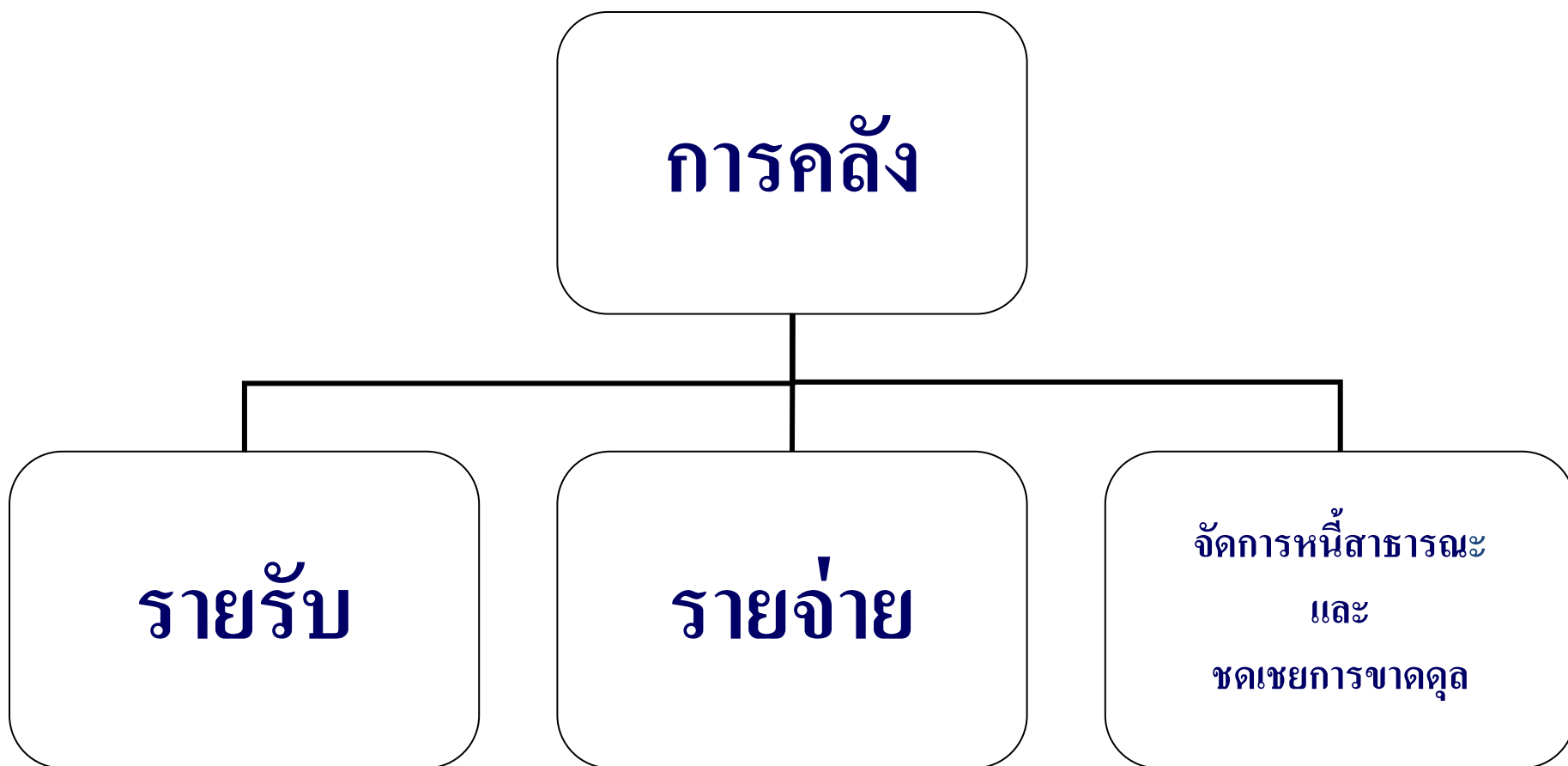
- **มาตรการทางการเงิน**

1. ฐ.กลางส่งผ่านนโยบายขึ้นอัตราดอกเบี้ยเงินฝากและเงินกู้
2. ฐ.กลางขายพันธบัตรรัฐ
3. ฐ.กลางลดเครดิตสินเชื่อแก่ธนาคารพาณิชย์

- **มาตรการทางการคลัง**

1. รัฐเพิ่มมาตรการทางภาษี
2. รัฐควบคุมราคาสินค้า/บริการที่จำเป็น
3. งบประมาณแบบเกินดุล
(รายรับ > รายจ่าย)

การคลัง (Public Financial)

รายรับของรัฐ

- การจัดเก็บภาษีอากร (ทั้งทางตรงและทางอ้อม)
- รัฐพาณิชย์
- ค่าสัมปทาน/ค่าภาคหลวง
- รายได้จากรัฐวิสาหกิจ
- เงินกู้ (การก่อหนี้สาธารณะ)

รายจ่ายของรัฐ

- รายจ่ายรัฐส่วนกลาง
- รายจ่ายรัฐส่วนท้องถิ่นที่รัฐจัดสรรให้
- รายจ่ายรัฐวิสาหกิจ

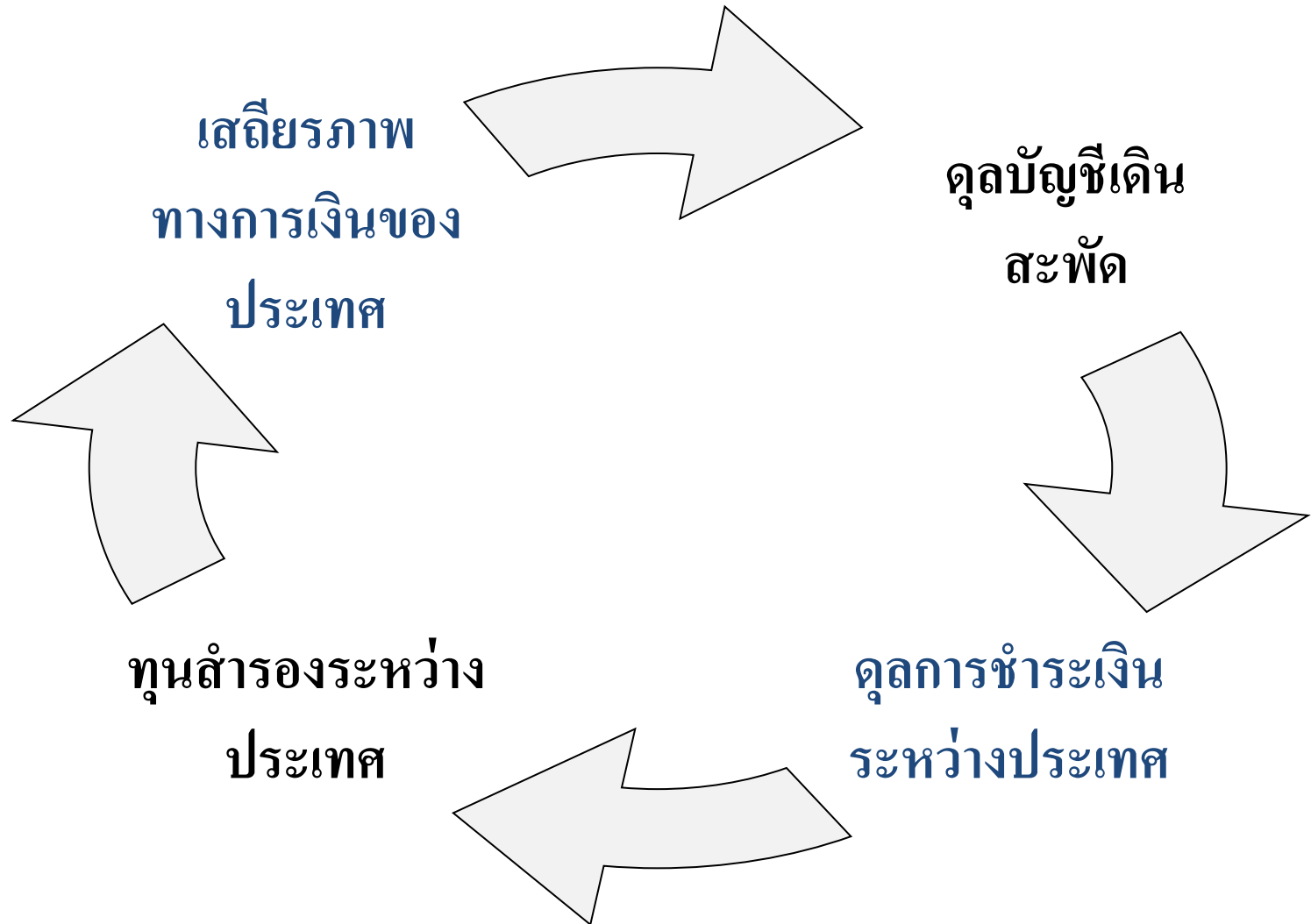
* งบประมาณรายจ่ายทั้งหมดต้องผ่าน

การอนุมัติจากรัฐสภา (ออกเป็น พ.ร.บ.) *

การชดเชยการขาดดุลงบประมาณ

- การกู้ภายในประเทศ
- การกู้จากต่างประเทศ
- การลดเงินคงคลัง
- การพิมพ์ธนบัตรเพิ่ม (ไม่เกิน 60%)
(เป็นวิธีที่เสี่ยงต่อเสถียรภาพทางการเงิน)

การเงินระหว่างประเทศ

ตัวอย่างข้อสอบ

สาระที่ 3

เศรษฐศาสตร์

1. ข้อใดคือสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาพื้นฐานทางเศรษฐกิจ

ก. ความไม่สมดุลระหว่างความต้องการกับจำนวนทรัพยากร

ข. การที่รัฐบาลเข้าแทรกแซงกิจกรรมทางเศรษฐกิจ
ของเอกชน

ค. การที่รัฐบาลไม่สามารถแก้ไขปัญหาความยากจน
ของประชากรได้

ง. ความขัดแย้งในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ
ภายในประเทศ

จ. ปัจจัยการผลิตมีมากเกินไปจนการการผลิต

2. การตัดสินใจในข้อใดไม่เกี่ยวกับปัญหาพื้นฐานทางเศรษฐกิจ

ก. จะปลูกข้าวหรือจะปลูกถั่ว

ข. จะปักผ้าด้วยมือหรือด้วยเครื่องจักร

ค. จะขุดสระน้ำตอนหน้าแล้งหรือหน้าฝน

ง. จะสร้างบ้านจัดสรรแบบมาตรฐานราคาต่ำหรือ
แบบหรูราคาสูง

จ. จะผลิตขายในประเทศหรือส่งออกด้วย

3. ข้อความใดเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์มหภาค

- ก. ปีนี้โรงสีนายเก่งรับซื้อข้าวเปลือกในราคาตันละ 9,500 บาท
ต่ำกว่าราคาที่รัฐบาลรับจำนำ
- ข. ร้านค้าทองขายทองคำแท่งในราคาที่สูงกว่าเมื่อเดือนที่แล้ว
ร้อยละ 5
- ค. สินค้าออกของไทยมีมูลค่าเพิ่มขึ้นจากปีที่แล้ว ร้อยละ 10
- ง. ผลผลิตเงาะปีนี้เพิ่มขึ้นมาก ทำให้ราคาตกเหลือเพียง
กิโลกรัมละ 5 บาท
- จ. ชาวบ้านที่เลี้ยงโคนมที่ราชบุรี ไม่พอใจราคาน้ำนมดิบ
ต่ำกว่าปีที่แล้ว ประท้วงปิดถนนมิตรภาพ

4. เมื่อเปรียบเทียบระหว่างธนบัตรใบละ 1,000 บาทกับ
สร้อยคอทองคำหนัก 1 บาทสินทรัพย์ใดมีสภาพคล่องสูงกว่า
เพราะเหตุใด

- ก. ธนบัตร เพราะนำไปแลกกับสิ่งอื่นๆ ได้ทันที
- ข. ธนบัตร เพราะเป็นสิ่งที่คนทั่วไปต้องการ
- ค. สร้อยทองคำ เพราะมีมูลค่าสูงกว่า 1,000 บาท
- ง. สร้อยทองคำ เพราะสามารถนำไปขายต่อได้รวดเร็ว
- จ. ไม่แน่นอน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพความต้องการ
ใช้ของผู้บริโภค

5. การจัดสรรปัจจัยการผลิตในระบบเศรษฐกิจแบบใด
ที่ก่อให้เกิดการใช้ปัจจัยการผลิตอย่างสิ้นเปลือง
มากที่สุด

ก. ระบบทุนนิยม

ข. ระบบสังคมนิยม

ค. ระบบรัฐสวัสดิการ

ง. ระบบเศรษฐกิจแบบผสม

จ. ระบบคอมมิวนิสต์

6. ข้อใดเกี่ยวข้องกับกฎอุปสงค์

- ก. มะเขือซื้อขนมเพิ่มขึ้นเนื่องจากแม่ให้เงินรายวันเพิ่ม
- ข. มะขวิดชอบชื่อน้ำหอมราคาแพงตามสมัยนิยม
- ค. มะไฟซื้อขนมลดลงเพราะราคาขนมแพงขึ้นเท่าตัว
- ง. มะละกอซื้ออย่างลบมากขึ้น เมื่อดินสอราคาลดลง
- จ. มะปรางชื่อน้ำมันพืชทุนไว้หลายขวด เพราะคาดว่าปีนี้ราคาท่วมจะมาเร็ว

7. การพัฒนาเทคโนโลยีการผลิต MP4 ก้าวหน้ามาก
ในขณะที่อุปสงค์ไม่เปลี่ยนแปลง จะส่งผลให้ราคาและ
ปริมาณดุลยภาพที่ซื้อขายในตลาดเป็นอย่างไร
- ก. ราคาสูงขึ้น ปริมาณเพิ่มขึ้น
 - ข. ราคาสูงขึ้น ปริมาณลดลง
 - ค. ราคาลดลง ปริมาณลดลง
 - ง. ราคาลดลง ปริมาณเพิ่มขึ้น
 - จ. ราคาและปริมาณไม่เปลี่ยนแปลง

8. หลักการของสถาบันการเงินใดสอดคล้องกับ
แนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง

ก. ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย

ข. ธนาคารแห่งประเทศไทย

ค. สหกรณ์ออมทรัพย์

ง. ธนาคารออมสิน

จ. ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

9. เงินที่รัฐบาลได้รับจากการออกตั๋วเงินคลังเป็น
องค์ประกอบของข้อใด

ก. รายได้

ข. รายรับ

ค. เงินคงคลัง

ง. เงินกู้ระยะยาว

จ. หนี้สาธารณะ

10. รายการที่แสดงการเคลื่อนไหวของทุนสำรอง
ระหว่างประเทศจะปรากฏอยู่ในข้อใด

ก. ดุลการค้า

ข. ดุลบัญชีทุน

ค. ดุลการชำระเงิน

ง. ดุลบัญชีเดินสะพัด

จ. ดุลเงิน โอนและเงินบริจาค